

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach

LKA.410.008.05.2016
P/16/045

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach
ul. Powstańców 29, 40-039 Katowice
T +48 32 784 42 00, F +48 32 784 42 30
lka@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/045 – Ochrona jakości wód ujmowanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontroler	Wiesław Pietrzyk, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/30/2016 z dnia 4 maja 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	AQUA S.A., Bielsko Biała (43-300), ul. 1 Maja 23
Kierownik jednostki kontrolowanej	Piotr Dudek, Prezes Zarządu AQUA S.A. ² (dowód: akta kontroli str. 3-7)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia³ pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

AQUA S.A. prawidłowo realizowała obowiązki wynikające z ustanowienia stref ochronnych ujęć dla zaopatrzenia ludzi w wodę, w tym obowiązki dotyczące ich zabezpieczenia i oznakowania, a działania podejmowane przez Spółkę przyczyniały się do zapewnienia utrzymania jakości ujmowanej wody. Spółka przestrzegała również warunków określonych w wydanych jej pozwoleniach wodnoprawnych na pobór wód. Prawidłowo prowadziła także wewnętrzną kontrolę jakości wody przeznaczonej do zaopatrzenia ludności i podejmowała skuteczne działania w celu zapewnienia wymaganej jakości wody. Zapewniała również odpowiedni dostęp do informacji publicznej dotyczącej jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

W latach 2015 i 2016 Spółka prawidłowo realizowała obowiązki związane ze sporządzaniem oraz przekazywaniem sprawozdań i wykazów dotyczących ilości wody pobranej z ujęć. Prawidłowo ustalała również wysokość opłat należnych z tego tytułu Marszałkowi Województwa Śląskiego, które płaćca terminowo.

Stwierdzono jednak, że w sprawozdaniu do Marszałka za 2013 r. zaniżono, w wyniku pomyłki, podane ilości pobranej wody, co spowodowało zaniżenie opłaty za korzystanie ze środowiska o 1.723 zł. Po ujawnieniu tego faktu, Spółka – w trakcie prowadzonej kontroli NIK – skorygowała błędne dane za rok 2013 poprzez złożenie do Śląskiego Urzędu Marszałkowskiego stosownych poprawek oraz przelała na jego konto ww. kwotę wraz z odsetkami.

¹ Kontrola obejmowała okres od 1 stycznia 2013 r. do 31 marca 2016 r., zwany „okresem objętym kontrolą” lub „badanym okresem”.

² Regon 002393877, zwana dalej „Spółką” lub „AQUA”

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Ograniczenia w użytkowaniu wód i powierzchni związanych z ustanowieniem strefy ochronnej ujęć wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

1.1. Realizacja zadań wynikających z ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody.

Opis stanu faktycznego

W badanym okresie AQUA eksploatowała 13 niżej wymienionych ujęć dla zaopatrzenia ludzi w wodę⁴:

- ujęcie podziemne „Marcinki” w Bujakowie, w gminie Porąbka. Maksymalny pobór wody nie mógł przekroczyć $Q_{\max}= 5,73 \text{ m}^3/\text{h}$, pobór średniodobowy $Q_{\text{śrd}}= 137,5 \text{ m}^3/\text{d}$, a maksymalny pobór roczny $Q_{\text{rmax}}= 50.187 \text{ m}^3/\text{rok}$;
- ujęcie podziemne w Mikuszowicach Śląskich, gmina Bielsko-Biała. Maksymalny pobór wody nie mógł przekroczyć $Q_{\max}= 29 \text{ m}^3/\text{h}^5$;
- dwa ujęcia powierzchniowe: Miejskie nr 1 oraz Miejskie nr 2 z potoku Straconka w km 3+650 i km 2+450 w Bielsku-Białej, dla których ustalono: $Q_{\max}= 180 \text{ m}^3/\text{h}$ i $Q_{\text{śrd}}= 4.300 \text{ m}^3/\text{d}$;
- dwa ujęcia powierzchniowe: „Małe Kozy” z potoku Pisarzówka w km 15+660 i „Wróblowice” z potoku Zimny w km 0+130 w gminie Kozy, dla którego ustalono: $Q_{\max}= 15 \text{ m}^3/\text{h}$, $Q_{\text{śrd}}= 217,2 \text{ m}^3/\text{d}$ i $Q_{\text{rmax}}= 131.400 \text{ m}^3/\text{rok}^6$;
- ujęcie powierzchniowe „Złota Roztoka” z potoku Niwka w km 8+823 w gminie Kozy, dla którego ustalono: $Q_{\max}= 5 \text{ m}^3/\text{h}$, $Q_{\text{śrd}}= 90 \text{ m}^3/\text{d}$ i $Q_{\text{rmax}}= 43.800 \text{ m}^3/\text{rok}$;
- trzy ujęcia powierzchniowe: ze zbiornika retencyjnego Wapienica w km 17+770, „Tartak” z rzeki Wapienicy w km 16+120 i z potoku Żydowskiego w km 0+420 w Bielsku-Białej, dla których łącznie ustalono: $Q_{\max}= 1.976 \text{ m}^3/\text{h}$, $Q_{\text{śrd}}= 23.600 \text{ m}^3/\text{d}$ i $Q_{\text{maxd}}= 47.400 \text{ m}^3/\text{d}$;
- dwa ujęcia powierzchniowe: Soła II⁷ i Soła III⁸ ze zbiornika wodnego Czaniec w Kobiernicach w gminie Porąbka, dla których łącznie ustalono: $Q_{\max}= 6.000 \text{ m}^3/\text{h}$, $Q_{\text{śrd}}= 94.200 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{\text{maxd}}= 14.000 \text{ m}^3/\text{d}$ i $Q_{\text{rmax}}= 47.304.000 \text{ m}^3/\text{rok}$;
- ujęcie powierzchniowe z potoku Żylica w km 15+800 w Szczyrku, dla którego ustalono: $Q_{\max}= 250 \text{ m}^3/\text{h}$, a $Q_{\text{śrd}}= 3.000 \text{ m}^3/\text{d}$.

Wszystkie ujęcia wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, którymi dysponowała Spółka posiadały ustanowione strefy ochronne.

Według Spółki w ramach zbiorowego zaopatrzenia w wodę obsługiwano szacunkowo⁹ 220 tys. mieszkańców.

(dowód: akta kontroli str. 10, 13, 17, 19, 21, 28-29, 37, 55, 61, 65-66, 67-69)

Wszystkie ujęcia wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, którymi dysponowała Spółka posiadały ustanowione strefy ochronne.

Strefy ochrony bezpośredniej ujęć obejmowały tereny bezpośrednio przylegające do miejsca i urzędzeń ujmowania wód¹⁰ oraz stacji uzdatniania wody.

⁴ Ujęcia uszeregowano według informacji wynikających z wydanych dla nich pozwoleń wodnoprawnych.

⁵ Ilość pobieranej wody nie mogła przekroczyć: $Q_{\text{maxd}}= 690 \text{ m}^3/\text{d}$ - w okresach występowania wyżu hydrologicznego i $Q_{\text{maxd}}= 82,5 \text{ m}^3/\text{d}$ - w okresach występowania niżu hydrologicznego.

⁶ Maksymalny łączny pobór wody dla ujęcia „Małe Kozy” nie mógł przekroczyć $Q_{\max}= 9,7 \text{ m}^3/\text{h}$, $Q_{\text{śrd}}= 139,4 \text{ m}^3/\text{d}$ i $Q_{\text{rmax}}= 84.972 \text{ m}^3/\text{rok}$ i maksymalny łączny pobór wody dla ujęcia „Wróblowice” nie mógł przekroczyć $Q_{\max}= 5,3 \text{ m}^3/\text{h}$, $Q_{\text{śrd}}= 77,8 \text{ m}^3/\text{śr-d}$ i $Q_{\text{rmax}}= 46.428 \text{ m}^3/\text{rok}$;

⁷ Dla ujęcia Soła II maksymalny łączny pobór wody nie mógł przekroczyć $3.000 \text{ m}^3/\text{h}$, $Q_{\text{śrd}}= 47.100 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{\text{maxd}}= 72.000 \text{ m}^3/\text{d}$ i $Q_{\text{rmax}}= 23.652 \text{ m}^3/\text{rok}$, zwane dalej „ujęciem „Soła II”.

⁸ Dla ujęcia Soła III (dla stacji wodociągowych Soła III/1, Soła III/2) maksymalny łączny pobór wody nie mógł przekroczyć $3000 \text{ m}^3/\text{h}$, $Q_{\text{śrd}}= 47.100 \text{ m}^3/\text{śr-d}$, $Q_{\text{maxd}}= 72.000 \text{ m}^3/\text{d}$ i $Q_{\text{rmax}}= 23.652 \text{ m}^3/\text{rok}$, zwane dalej „ujęciem „Soła III”.

⁹ Prezes Zarządu wyjaśnił, że Spółka dostarcza wodę odbiorcom usług tj. odbiorcom, których nieruchomości dostała przyłączona do sieci wodociągowej (punkt dostawy wody, którym może być gospodarstwo domowe lub budynek wielorodzinny, w którym może się znajdować wiele mieszkań o nieznanej liczbie mieszkańców) i zawarły stosowną umowę. Odbiorca usług nie ma obowiązku udzielać Spółce informacji o liczbie mieszkańców w obsługiwanej nieruchomości. Natomiast w gminach obsługiwanych przez Spółkę występują warunki hydrologiczne pozwalające mieszkańcom na pobór wody ze studni, cieków wodnych lub na podwójne zasilanie tj. ze studni lub cieków wodnych oraz z sieci wodociągowej. Spółka nie posiada informacji o liczbie budynków nie podłączonych do sieci wodociągowej.

Całkowity obszar strefy ochrony bezpośredniej wynosił 115,0102 ha, z czego:

- w gminie Bielsko-Biała – 30,7544 ha,
- w gminie Porąbka – 81,6520 ha,
- w gminie Kozy – 0,3688 ha,
- w gminie Szczyrk - 2,2850 ha.

(dowód: akta kontroli str. 10-12, 15-16, 19, 23-27, 32-33, 40-41, 43-47, 51, 63-64)

Strefę ochrony pośredniej ustanowiono wyłącznie dla ujęć wody Soła II i Soła III, przy czym nie określono w sposób jednoznaczny jej powierzchni. Obejmowała ona dla ujęcia Soła II obszar ograniczony: od zachodu - zboczem wzniesienia, od wschodu - prawobrzeżnym obwałowaniem rzeki Soły, od południa - zaporą czołową zbiornika Czaniec, rzeką Sołą i od północy - strefą ujęcia Soła II. Dla ujęcia Soła III obszar był ograniczony: od zachodu - zboczem wzniesienia i groblą stawów, od wschodu - prawobrzeżnym obwałowaniem rzeki Soły, od południa - strefą ujęć Soła II i Soła III/1 oraz od północy - na odległość 300 m od skrajnych studni ujęcia.

Na terenie tej strefy wprowadzono zakaz m.in.:

- wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi, poza oczyszczonymi wodami opadowymi i roztopowymi, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 14 lit. c ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne¹¹;
- wprowadzania do czaszy zbiornika ścieków komunalnych i przemysłowych, także oczyszczonych;
- rolniczego wykorzystania ścieków;
- prowadzenia robót melioracyjnych oraz wykopów ziemnych w pasie do 50 m po obu stronach cieków bez wcześniejszego powiadomienia użytkownika ujęcia wody;
- prowadzenia ferm chowu lub hodowli zwierząt, bez posiadania zbiornika na gnojowicę i gnojówkę oraz szczelnej płyty gnojowej;
- użytkowania tafli wody do kąpieli oraz uprawiania sportów wodnych;
- wydobywania kamienia, żwiru, piasku oraz innych materiałów;
- wycinania roślin z wód lub brzegu, oprócz koniecznych prac pielęgnacyjnych, utrzymaniowych i ubezpieczeniowych, wykonywanych w ramach obowiązków przez właściciela ujęcia wody oraz administratora wód.

(dowód: akta kontroli str. 51-54, 76-86)

Dla poszczególnych ujęć strefy ochronne zostały ustanowione przez niżej wymienione organy:

- Prezydenta Bielska-Białej¹² dla ujęć:
  - Mikuszowice Śląskie decyzją z 8 września 2006 r.¹³;
  - Miejskie nr 1 i Miejskie nr 2 decyzją z 9 grudnia 2014 r.¹⁴.
- Starostę Bielskiego¹⁵ dla ujęć:
  - „Marcinki” decyzją z 21 listopada 2011 r.¹⁶;
  - „Małe Kozy” i „Wróblowice” decyzją z 12 września 2012 r.¹⁷;
  - „Złota Roztoka” decyzją z 27 stycznia 2014 r.¹⁸;
  - potok Żylica decyzją z 13 marca 2015 r.¹⁹.

¹⁰ Tereny przylegające m.in. systemów drenów, studni zbiorczych i kontrolno-pomiarowych, komór osadowych, filtrów wstępnych, kanałów zasilających i stawów nawadniających.

¹¹ Dz. U. z 2015 r., poz. 469 ze zm., zwane dalej „upw”.

¹² Zwanego dalej „Prezydentem BB”

¹³ Znak OS-WO-6210-3/5/06/KS.

¹⁴ Znak OS-WO.6341.42.2014.AK.

¹⁵ Zwanego dalej „Starostą”.

¹⁶ Znak ZR.6341.1.85.2011.BZ.

¹⁷ Znak ZR.6341.1.9.2012.MJ.

¹⁸ Znak ZR.6341.1.47.2013.BZ.

¹⁹ Znak ZR.6320.1.2014.BZ.

- Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie²⁰ dla ujęć: Soła II i Soła III decyzją z 18 sierpnia 2008 r.²¹.
- Marszałka Województwa Śląskiego²² dla ujęcia „Tartak” oraz ujęć wody ze zbiornika Wapienica i potoku Żydowskiego decyzją z 21 stycznia 2016 r.²³.

Zakres czasowy obowiązywania stref ochronnych określono jedynie dla ujęcia Mikuszowice Śląskie do 31 grudnia 2016 r. Dla pozostałych ujęć organy wydające decyzje nie określiły okresu obowiązywania ustanowionych stref.

(dowód: akta kontroli str. 10-12, 15-16, 19, 23-27, 32-33, 40-41, 43-47, 51, 63-64)

W okresie objętym kontrolą na podstawie art. 21 ust 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw²⁴ z dniem 31 grudnia 2012 r. wygasły strefy ochronne siedmiu ww. ujęć wód²⁵, które zostały ustanowione przed 1 stycznia 2002 r. Na wniosek Spółki ponownie ustanowiono strefy ochronne dla tych ujęć.

(dowód: akta kontroli str. 24-27, 40-41, 43-47, 63-64, 70-75)

Spółka prawidłowo realizowała obowiązki dotyczące terenu ochrony bezpośredniej. Oględziny trzech²⁶ ujęć wody tj. Soła II, Soła III, i ujęcia w Mikuszowicach Śląskich wykazały, że:

- 1) Grunty na terenach ochrony bezpośredniej były użytkowane wyłącznie na cele związane z eksploatacją ujęć wody (art. 53 ust. 1 *upw*).

(dowód: akta kontroli str. 93-106)

- 2) Teren ochrony bezpośredniej ujęć wody był zagospodarowany zielenią zgodnie z art. 53 ust 2 pkt 2 *upw*.

(dowód: akta kontroli str. 93-106)

- 3) Sposób zabezpieczenia urządzeń służących do poboru wody tj. wysunięcie ponad poziom gruntu (na wysokość do ok. 1 m) wylotów studni ujmujących wodę uniemożliwiało bezpośrednie przedostawanie się do tych urządzeń wód opadowych (art. 53 ust. 2 pkt 1 *upw*).

(dowód: akta kontroli str. 93-105)

- 4) Na terenie ujęć wodnych nie było urządzeń sanitarnych. W bezpośrednim sąsiedztwie na terenie strefy bezpośredniej ujęć Soła II i Soła III urządzenia sanitarne były umiejscowione na terenie Stacji uzdatniania wody oraz w pompowni D i G, a nieczystości ciekłe były gromadzone w zbiornikach bezodpływowych i usuwane przez wóz asenizacyjny zgodnie z harmonogramem wywozu tych nieczystości. Zastosowane rozwiązania techniczne zabezpieczyły na etapie korzystania z urządzeń kanalizacyjnych oraz ich opróżniania ujmowane na ujęciu wody przed zanieczyszczeniem ściekami sanitarnymi (art. 53 ust. 2 pkt 3 *upw*).

(dowód: akta kontroli str. 93-105, 143-151)

- 5) Teren ochrony bezpośredniej został odpowiednio zabezpieczony i oznakowany (art. 53 ust 3 *upw*), tj.:

- cały teren ochrony bezpośredniej był ogrodzony zgodnie z wymogami zawartymi w decyzjach ustanawiających te strefy,
- ogrodzenie było pełne i uniemożliwiało łatwe przedostawanie się na teren ujęć niepowołanych osób i zwierząt,
- teren został odpowiednio oznakowany poprzez rozmieszczenie stałych znaków stojących z tablicami zawierających informacje o ujęciu wody i zakazie wstępu zgodnie z wymogami zawartymi w decyzjach ustanawiających te strefy,

²⁰ Zwanego dalej „Dyrektorem RZGW”.

²¹ Rozporządzenie Dyrektora RZGW nr 4/2008.

²² Zwanego dalej „Marszałkiem”.

²³ Znak 98/OS/2016.

²⁴ Dz. U. Nr 32, poz. 159 ze zm.

²⁵ Ujęcia Miejskie nr 1 i Miejskie nr 2, „Złota Roztoka”, potok Żylica, zbiornika Wapienica, „Tartak” i potok Żydowskiego.

²⁶ Do szczegółowych badań wybrano dwa ujęcia, dla których strefa ochronna znajdowała się na terenie gminy Porąbka, w której wcześniej przeprowadzono kontrolę NIK (Soła II, Soła III), w tym dwa ujęcia z ustanowioną strefą ochrony pośredniej (Soła II i Soła III).

- tablice informacyjne odpowiadały wymaganiom określonym w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 24 maja 2004 r. w sprawie wzorów tablic informacyjnych o strefie ochronnej ujęcia wody²⁷.

(dowód: akta kontroli str. 93-105)

- 6) Dodatkowe zabezpieczenia przed możliwością wtargnięcia na teren ujęć wód oraz zniszczenia urządzeń na ujęciu i potencjalnego zanieczyszczenia ujmowanych wód polegały dla Stacji Uzdatniania Wody Kobiernice na ochronie strefy bezpośredniej przez agencję ochrony i umieszczeniu na ogrodzeniu informacji w tym zakresie²⁸. Natomiast punkty poboru wody znajdowały się w odpowiednio zabezpieczonych budynkach, pokrywy studni infiltracyjnych, studni połączeniowych zabezpieczone były kłódkami.

(dowód: akta kontroli str. 93-105, 152-156)

Spółka prawidłowo realizowała obowiązki dotyczące terenu ochrony pośredniej dla ujęć Soła II i Soła III (art. 57 ust. 1 *upw*).

- 1) Granice terenu ochrony pośredniej - zgodnie z decyzją o ustanowieniu tej strefy - zostały oznaczone w 12 miejscach.
- 2) Tablice zawierające informacje o ustanowieniu strefy zostały umieszczone m.in. w punktach przecięcia się granicy terenu ze szlakami komunikacyjnymi²⁹ oraz w innych charakterystycznych punktach terenu (art. 57 ust. 1 *upw*).
- 3) Tablice informacyjne odpowiadały wymaganiom określonym w *rozporządzeniu w sprawie wzorów tablic informacyjnych*.

(dowód: akta kontroli str. 51-54, 76, 87-92)

W okresie poddanym kontroli Spółka nie była kontrolowana w zakresie realizacji zadań związanych z wypełnianiem obowiązków dotyczących stref ochronnych ujęć.

(dowód: akta kontroli str. 157)

- 1.2. Zapobieganie lub ograniczanie negatywnego wpływu źródeł zanieczyszczenia środowiska na jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

Opis stanu faktycznego

- 1.2.1 Spółka podejmowała działania w celu pozyskania informacji o funkcjonujących na terenie stref ochronnych ujęć wody potencjalnych źródłach zanieczyszczenia wód. Na ich podstawie, w lipcu 2007 r. w Spółce opracowano „*Analizę potencjalnych zagrożeń zewnętrznych dla bezpieczeństwa zdrowotnego ujmowanej wody na ujęciach AQUA*”³⁰ wraz z mapą potencjalnych zagrożeń.

W dokumencie tym wskazano, że dla Stacji Uzdatniania Wody³¹ w Korbielowie (ujęcia Soła II i Soła III) występuje wysoki poziom zagrożenia bakteriologicznego, związany z możliwością niekontrolowanego zrzutu ścieków do Zbiornika Czanieckiego (nieuregulowana gospodarka wodno-ściekowa i niekontrolowane wysypiska w pobliżu potoków górskich), średni poziom zagrożenia technicznego, związane z możliwością wystąpienia awarii elektrowni wodnej w Porąbce oraz wypadków drogowych (przewóz substancji ropopochodnych) oraz średni poziom zagrożenia chemicznego, związany z możliwością skażenia substancjami ropopochodnymi i chemicznymi, w przypadku wypadku lub awarii w obszarze strefy.

Dla ujęcia wody w Mikuszowicach wskazano natomiast na małe zagrożenie bakteriologiczne pochodzenia naturalnego (np. z rozkładu masy organicznej lub zwierząt w obszarze zlewni). Nie stwierdzono również zagrożenia technicznego lub chemicznego.

Prezes Zarządu wyjaśnił, że przy tworzeniu tego dokumentu „(...) *korzystano z ogólnodostępnych informacji, w tym planów zagospodarowania przestrzennego oraz ich aktualizacji, doświadczenia i wiedzy opracowujących dokument oraz wizji lokalnych w terenie. Ponadto Spółka posiada i utrzymuje cyfrową mapę sytuacyjno-wysokościową*

²⁷ Dz. U. Nr 136, poz. 1457 ze zm., zwane dalej „*rozporządzeniem w sprawie tablic informacyjnych*”.

²⁸ Tablica informacyjna „Teren chroniony przez firmę CZASZA System ISO 9001:2008, tel: /033/496-92-68, /033/496-92-70”.

²⁹ DK-52, DW 948, DP 1456 S DP 4473 S i dróg gminnych.

³⁰ Analiza została zaakceptowana przez Zespół Bezpieczeństwa Żywności w dniu 10 sierpnia 2007 r.

³¹ Zwanej dalej „*SUW*”.

SIT, która w zakresie zagospodarowania przestrzennego jest na bieżącą aktualizowana przez służbę geodezyjną AQUA S.A. w porozumieniu ze Starostwem Powiatowym”.

W ramach działań wynikających z tego opracowania, Spółka wystąpiła do Komendy Miejskiej Policji w Bielsku-Białej, Komendy Powiatowej Policji w Żywcu, Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Bielsku-Białej, Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Żywcu, Nadleśnictwa Bielsko i w Andrychowie oraz do Elektrowni Szczytowo-Pompowej „Żar” z pismami o niezwłocznym powiadomieniu Spółki w sytuacji wystąpienia zdarzeń zagrażających bezpieczeństwu ujęć. Prezes Zarządu wyjaśnił, że w okresie objętym kontrolą nie odnotowano potencjalnych zagrożeń dla ujęć wody i w związku z tym ww. organy nie informowały o takich zagrożeniach.

W ramach funkcjonującego w Spółce Zintegrowanego Systemu Zarządzania³² - Planu HACAP³³ został opracowany „Wykaz krytycznych punktów kontrolnych” i zawierający instrukcje i procedury „Wykaz działań w przypadku przekroczenia limitu krytycznego/ostrzegawczego na etapie ujmowania wody oraz filtracji i dezynfekcji”.

Zespół Bezpieczeństwa Żywności Spółki po wykonywanych przeglądach ww. dokumentów³⁴ stwierdził, że są aktualne i nie wymagają one zmian.

(dowód: akta kontroli str. 159-175, 176-178, 179-180, 695-704)

Spółka nie podejmowała działań mających na celu identyfikację nieczynnych studni gospodarskich znajdujących się poza terenem jej działania. Prezes Zarządu wyjaśnił, że potencjalne źródła zagrożenia opisano w opisanej wyżej analizie, stanowiącej dokument procesu bezpieczeństwa zdrowotnego, funkcjonującego w ramach Systemu Zarządzania Jakością AQUA.

(dowód: akta kontroli str. 180-181)

- 1.2.2 W badanym okresie, Spółka nie interweniowała u służb sanitarnym i ochrony środowiska w sprawach mogących mieć negatywny wpływ na jakość wód przeznaczonych do spożycia, gdyż tego typu przypadków nie odnotowano.

Nie występowała również do organów właściwych do wydania pozwolenia wodnoprawnego o nałożenie na właścicieli gruntów położonych na terenie ochrony pośredniej obowiązku zlikwidowania nieczynnych studni lub ognisk zanieczyszczenia wody. Odnosząc się do tego, Prezes Zarządu wyjaśnił, że działania Spółki w zakresie przeciwdziałania zanieczyszczeniu wód koncentrowały się na inicjowaniu i współfinansowaniu na terenach gmin budowy kanalizacji sanitarnej.

(dowód: akta kontroli str. 181, 184)

- 1.2.3 Spółka w przypadku gminy Porąbka brała czynny udział w postępowaniu dotyczących planowania przestrzennego na terenach obszaru stref ochronnych dla należących do Spółki ujęć wody Soła II i Soła III³⁵. Efektem tych działań jest uwzględnienie w obowiązującym Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego³⁶, przyjętym uchwałą Rady Gminy Porąbka w dniu 11 marca 2009 r., występujących na terenie tej gminy stref ochrony pośredniej ww. ujęć wody oraz wprowadzenie zapisów mających na celu ochronę jakości ujmowanych w tych ujęciach wód. Zapisy te odzwierciedlają nakazy, zakazy i ograniczenia określone w decyzjach o ustanowieniu stref ochronnych. W innych postępowaniach Spółka nie brała udziału, gdyż jak wyjaśnił Dyrektor utrzymania ruchu Spółki: „Dla obszarów obejmujących ujęcia wody i ich strefy ochronne, których właścicielem jest AQUA S.A. zlokalizowanych na terenie Gmin Bielsko-Biała, Kozy, Szczyrk i Porąbka (ujęcie Marcinki) nie ma aktualnie obowiązujących MPZP”.

(dowód: akta kontroli str. 185-186, 189-202, 203-205, 206)

W okresie objętym kontrolą, w związku z otrzymanymi zawiadomieniami w sprawach przystąpienia do sporządzania MPZP (Gmina Kozy, Miasto Bielsko-Biała), studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (Gmina Porąbka) i projektu Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego „Plan 2010+” wraz

³² Według PN-EN ISO:9001; PN-EN ISO:14001 i PN-EN ISO:22000.

³³ HACCP to skrót od angielskiej nazwy Hazard Analysis and Critical Control Points, - tłum. System Analizy Zagrożeń i Krytycznych Punktów Kontroli.

³⁴ Protokoły z 23 stycznia 2013 r., 22 stycznia 2014 r. i 24 lutego 2016 r.

³⁵ Jedynie ujęcia AQUA, które miały ustanowioną strefę pośrednią.

³⁶ Zwane dalej „MPZP”.

z prognozą oddziaływania na środowisko (Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego) Spółka poinformowała ww. organy o konieczności uwzględnienia w tych dokumentach ujęć wody i ich stref ochronnych.

(dowód: akta kontroli str. 185-186, 189-202)

1.2.4 Spółka nie uczestniczyła na podstawie art. 127 ust. 7 pkt 4 *upw* (właściciel istniejącego urządzenia wodnego znajdującego się w zasięgu oddziaływania zamierzonego korzystania z wód), jako strona w postępowaniach dotyczących wydawania pozwoleń na szczególne korzystanie ze środowiska obejmujących obszar ujęcia wód i jego strefy ochronnej lub strefy ochronnej, w tym postępowań:

- w sprawach wydania pozwolenia wodnoprawnego na pobór wód, o których mowa w art. 122 ust 1 pkt 1 *upw*
- dotyczących wydania pozwolenia zintegrowanego lub wodnoprawnego na wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, o których mowa w art. 181 ust. 1 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska³⁷.
- w sprawach wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia mogącego zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, o których mowa w art. 71 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko³⁸.

(dowód: akta kontroli str. 73-75, 187)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność jednostki kontrolowanej w badanym zakresie.

2. Przestrzeganie warunków korzystania z wód określonych w pozwoleniu wodnoprawnym na pobór wód

2.1. Realizacja obowiązków dotyczących korzystania z wód, określonych w pozwoleniu wodnoprawnym na pobór wód.

Wszystkie zarządzane przez Spółkę ujęcia wody posiadały pozwolenie wodnoprawne na pobór wód. Wydane one zostały przez:

1. *Starostę* dla ujęć:
  - „Marcinki” w Bujakowie³⁹,
  - „Małe Kozy” z potoku Pisarzówka,
  - „Wróblowice” z potoku Zimny⁴⁰,
  - „Złota Roztoka” z potoku Niwka⁴¹,
  - z potoku Żylica⁴² w Szczyrku,
2. *Prezydenta BB* dla ujęć:
  - w Mikuszowicach⁴³,
  - Miejskiego nr 1 i Miejskiego nr 2 na potoku Straconka⁴⁴,
3. *Marszałka* dla ujęć:
  - na zbiorniku Wapienica,
  - „Tartak” na rzece Wapienicy i na potoku Żydowskim⁴⁵,
4. *Wojewodę Śląskiego* dla ujęć Soła II i Soła III ze zbiornika Czaniec⁴⁶.

³⁷ Dz. U. z 2016 r., poz. 627 ze zm., zwanej dalej „POŚ”.

³⁸ Dz. U. z 2016 r., poz. 353 ze zm., zwana dalej „uuioś”.

³⁹ Decyzja z 21 listopada 2011 r., 16 grudnia 2011 r., ważne do 31 grudnia 2032 r.

⁴⁰ Decyzja z 13 kwietnia 2012 r. ważne do 25 kwietnia 2032 r.

⁴¹ Decyzja z 15 września 2003 r., z 17 września 2013 r., ważne do 17 października 2033 r.

⁴² Decyzja z 12 stycznia 2006 r., ważna do 1 marca 2026 r.

⁴³ Decyzja z 8 września 2006 r., ważne do 31 grudnia 2016 r.

⁴⁴ Decyzja z 20 października 2010 r. i 9 grudnia 2014 r., ważne do 30 września 2012 r.

⁴⁵ Decyzja z 12 listopada 2010 r., ważne 10 lat.

Opis stanu
faktycznego

W ww. pozwoleniach wodnoprawnych nie wskazano Spółce ujęć rezerwowych.

(dowód: akta kontroli str. 10-12, 13-14, 17-22, 24-25, 28-31, 34-39, 42-42b, 48-50, 55-62)

Analiza informacji dotyczących z trzech ujęć Soła II, Soła III i ujęcia w Mikuszowicach Śląskich wykazała, że:

- Ilość pobieranej wody nie przekraczała maksymalnych wartości określonych w pozwoleniach wodnoprawnych. Według raportu dobowego sporządzonego w dniu przeprowadzonych oględzin tj. 23 maja 2016 r. z ujęć Soły w ciągu doby pobrano i wtłoczono do sieci wodociągowej 33.219 m³ wody, co stanowiło 46% maksymalnego dobowego poboru wody, który wynosił 72.000 m³. Natomiast w ujęciu w Mikuszowicach pobrano 16 m³, co stanowiło 4% maksymalnego dobowego poboru wody, który wynosił 406 m³ (art. 128 ust. 1 pkt 1 upw);

(dowód: akta kontroli str. 19-20, 48-50, 55-60, 95-105, 110-113, 207- 271, 207-208, 215, 219-226, 230, 234, 244, 248, 252-260, 261-269, 270-271)

- Ograniczenia wynikające z utrzymania przepływu nienaruszalnego wody ze zbiornika Czaniec (Soła II i Soła III), w tym sposób poboru wody, określała „Instrukcja gospodarowania wodą w systemie Mała Wisła-Soła”⁴⁷, zaś przestrzeganie jej postanowień nadzorował RZGW (art. 128 ust. 1 pkt 2 upw);

(dowód: akta kontroli str. 182)

- W przypadku ujęcia wód podziemnych w Mikuszowicach nie prowadzono okresowych pomiarów wydajności i poziomu zwierciadła wody w studni, gdyż ujęcie to jest ujęciem drenażowym typu źródłanego o samoczynnym wypływie wód na stoku, a ilość pobieranej wody mierzona była przepływomierzem zlokalizowanym na dopływie do zbiornika wody (art. 128 ust. 1 pkt 10 upw);

(dowód: akta kontroli str. 182)

- Obiekty służące do poboru wody utrzymywane były we właściwym stanie technicznym, a urządzenia eksploatowane były zgodnie z instrukcjami. Przeglądy ich stanu technicznego prowadzone były zgodnie z „Harmonogramem badań procesowych, technologicznych urządzeń wykorzystywanych w produkcji wody”. Jakość wody pobieranej i wprowadzanej do sieci sprawdzana była przez laboratorium Spółki, zgodnie z obowiązującym „Harmonogramem badań laboratoryjnych”;

(dowód: akta kontroli str. 107-130, 182)

- Urządzenia pomiarowe znajdowały się w ujęciu i w SUW. Kierownik Działu Gospodarki Wodą wyjaśnił, że w okresie objętym kontrolą nie było awarii tych urządzeń, natomiast w przypadku zaistnienia takiej sytuacji ilość pobieranej wody rozliczana będzie według średniej z okresu ustalonego z RZGW i Urzędem Marszałkowskim (art. 128 ust. 1 pkt 9b upw);

(dowód: akta kontroli str. 96-97, 101-105, 206a)

- Spółka prowadziła książkę eksploatacji ujęć wody w formie raportów dobowych (wersja elektroniczna i papierowa), w tym ewidencję ilości wody pobieranej oraz wprowadzanej do sieci;

(dowód: akta kontroli str. 103, 108-113, 131-142, 207-271)

- Sposób postępowania w przypadku zatrzymania działalności lub awarii urządzeń istotnych dla realizacji pozwoleń wodnoprawnych określono w „Procedurze postępowania przy wyłączeniu wody”, będącej częścią funkcjonującego w AQUA Zintegrowanego Systemu Zarządzania Spółki (art. 128 ust. 1 pkt 11 upw);

(dowód: akta kontroli str. 272-275)

- Sposób utrzymania w odpowiednim stanie technicznym urządzeń wodnych wynikał z procedur i instrukcji Zintegrowanego Systemu Zarządzania Spółki.

(dowód: akta kontroli str. 272-293)

⁴⁶ Decyzja z 4 stycznia 2006 r., 2 maja 2016 r. (nr 808/OS/2016), ważne do 1 maja 2036 r.

⁴⁷ Instrukcja zatwierdzona decyzją Wojewody Śląskiego z dnia 20 lipca 2001 r. (Nr ŚR-IX-6811/19/01).

W pozwoleniach wodnoprawnych udzielonych Spółce nie wskazano ujęć rezerwowych.
(dowód: akta kontroli str. 10-12, 13-14, 17-22, 24-25, 28-31, 34-39, 42-42b, 48-50, 55-62)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność jednostki kontrolowanej w badanym zakresie.

3. Prowadzenie monitoringu jakości wody ujmowanej oraz podawanej do sieci wodociągowej

Opis stanu faktycznego

Spółka prawidłowo wypełniała obowiązki dotyczące prowadzenia regularnej wewnętrznej kontroli jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (art. 5 ust. 1a ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków⁴⁸). Badania jakości wody realizowało Laboratorium Centralne Spółki zlokalizowane w Kobiernicach przy ul. Wodociągowej⁴⁹. Zgodnie z § 4 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi⁵⁰ w okresie poddanym kontroli laboratorium posiadało zatwierdzony decyzjami w każdym roku Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bielsku-Białej⁵¹ system jakości prowadzonych badań wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

(dowód: akta kontroli str. 294-302, 303-314, 315)

W okresie objętym kontrolą - zgodnie z § 4 *jwps2007*, a następnie § 5 *jwps2015* - AQUA uzgadniała z *PPIS* harmonogramy badań laboratoryjnych próbek wód w ujęciach wody, w miejscach pozwalających na ocenę procesu uzdatniania wody w *SUW* oraz na potokach w przekroju ujęcia.

(dowód: akta kontroli str. 316-319, 320-374)

Dla sześciu ujęć: Soła II i Soła III, zbiornik Wapienica, potok Żydowski, Małe Kozy i potok Zimny, które poddano szczegółowej kontroli, wyznaczono punkty pobrania próbek wody do badań dla następujących rodzajów wody:

- SUW Kobiernice – ujęcia Soła II i Soła III:
  - dla wody powierzchniowej z ujęcia Czaniec - jeden punkt z częstotliwością raz w tygodniu;
  - dla wody technologicznej⁵² *SUW* Kobiernice (Soła II - studnie zbiorcze A i B, Soła III/1 – studnia zbiorcza C i Soła III/2 – studnia zbiorcza D) – po jednym punkcie z częstotliwością po trzy razy w tygodniu dla każdego punktu;
  - dla wody przeznaczonej do spożycia wprowadzanej do sieci (*SUW* Kobiernice Soła II pompownia G) – jeden punkt z częstotliwością pięciu razy w tygodniu;
- SUW Wapienica – ujęcia zbiornik Wapienica i potok Żydowski:
  - dla wody ujmowanej ze: zbiornika zaporowego Wapienica na wysokości ujęcia, potoku Żydowskiego w przekroju ujęcia, rzeki Wapienica na wysokości ujęcia Tartak⁵³ – dla zbiornika Wapienica - jeden punkt, raz w miesiącu, a dla pozostałych dwóch ujęć po jednym punkcie, jeden raz na kwartał;
  - dla wody technologicznej *SUW* Wapienica (woda z filtra, sekcja II i woda po filtrach, pokój socjalny) – po jednym punkcie, trzy razy w tygodniu,
  - dla wody przeznaczonej do spożycia wprowadzanej do sieci (Bielsko-Biała ul. Tartaczna – studnia odpowietrznika wody włączanej do sieci) – jeden punkt, trzy razy w tygodniu.
- SUW Wróblowice ujęcia Małe Kozy i potok Zimny:

⁴⁸ Dz. U. z 2015 r., poz. 139 ze zm., zwana dalej „uzzw”.

⁴⁹ Certyfikat akredytacji laboratorium badawczego Nr AB 610 z 26 maja 2014 r. Zakres akredytacji laboratorium badawczego wydanie nr 12 z 16 maja 2016 r.

⁵⁰ Dz. U. z 2015 r., poz. 1989, zwane dalej „*jwps2015*”, obowiązuje od 28 listopada 2015 r. Przed jego wejściem w życie obowiązywało rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. Nr 61, poz. 417 ze zm.), zwane dalej „*jwps2007*”.

⁵¹ Zwanego dalej „*PPIS*”.

⁵² Etap uzdatniania.

⁵³ W okresie objętym kontrolą ujęcie nie było eksploatowane.

- dla wody ujmowanej z ww. ujęć - jeden punkt, dwa razy w miesiącu;
- dla wody przeznaczonej do spożycia wprowadzanej do sieci - jeden punkt raz w tygodniu.

Ww. badana wykonywano z uwzględnieniem parametrów określonych w załącznikach nr 1 – 5 *jwps2007* i *jwps2015* oraz załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 27 listopada 2002 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody powierzchniowe wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia⁵⁴.

(dowód: akta kontroli str. 320-322, 323-374, 375-376, 484-497)

W okresie objętym kontrolą wyniki prowadzonej kontroli wewnętrznej jakości wody ujmowanej i wody wprowadzanej do sieci potwierdzały spełnianie wymaganych parametrów jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Badania jakości wody zostały zrealizowane zgodnie z uzgodnionymi z *PPIS* harmonogramami.

(dowód: akta kontroli str. 320-376, 377-482, 484-497)

Z badań sporządzono sprawozdania i przekazano je do *PPIS* w terminie do 7 dni roboczych od dnia sporządzenia sprawozdania z badań, tj. zgodnie z § 5 ust 9 *jwps2015*.

(dowód: akta kontroli str. 498, 499-500)

Woda pobierana w ww. ujęciach wód powierzchniowych odpowiadała kategorii A2. Zaliczenie jej do tej kategorii wynikało z tego, że w wynikach przeprowadzonych badań stwierdzono przekroczenie parametrów dla kategorii A1, w co najmniej 5% ogólnej liczby badanych próbek.

(dowód: akta kontroli str. 483, 484-498)

Jakość wody pobieranej na ujęciach wód podziemnych wymagała jej uzdatnienia. Czynnikiem decydującym o uzdatnieniu wody zgodnie z opisem działania zawartym w Instrukcji obsługi ujęcia była m.in. konieczność zastosowania dezynfekcji.

(dowód: akta kontroli str. 502-504)

Jakość ujmowanej wody nie uległa pogorszeniu na przestrzeni ostatnich ośmiu lat, a woda - na podstawie wykonywanych badań - cały czas zaklasyfikowana była do kategorii A2.

(dowód: akta kontroli str. 483, 484-498)

Wyniki badań jakości wody w miejscach wprowadzania do sieci potwierdziły, że woda odpowiada wymaganiom określonym w załącznikach 1-4 do *jwps2007* i *jwps2015*, a jej jakość nie uległa pogorszeniu.

(dowód: akta kontroli str. 8-9, 377-382, 383-482)

W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły okoliczności mogące spowodować zmianę jakości wody, szczególnie jej pogorszenie, o których mowa w § 4 pkt 1 lit. c *jwps2007* i w związku z tym, nie było konieczności prowadzenia postępowań administracyjnych i działań naprawczych.

(dowód: akta kontroli str. 377-482, 483)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność jednostki kontrolowanej w badanym zakresie.

4. Podejmowanie działań w celu poprawy, jakości wody ujmowanej oraz podawanej do sieci wodociągowej

Opis stanu
faktycznego

Ujmowana przez Spółkę woda powierzchniowa wymagała w przypadku kategorii A2 zastosowania typowego uzdatnienia fizycznego i chemicznego.

⁵⁴ Dz. Nr 204, poz. 1728, zwane dalej „*wpps*”.

Zgodnie z instrukcjami obowiązującymi w Spółce dla poszczególnych ujęć, w celu uzyskania wody przeznaczonej do spożycia z ujęć wód podziemnych stosowano następujące metody uzdatniania:

- uzdatnianie wody poprzez powolną filtrację – 11 ujęć;
- filtry pospieszne - dwa ujęcia⁵⁵;
- dezynfekcję chemiczną dozowaniem podchlorynu sodu - wszystkie ujęcia,
- dezynfekcja fizyczna lampami ultrafioletowymi – 4 ujęcia⁵⁶,
- w przypadku brudnej wody okresowo stosowano koagulację kontaktową – 5 ujęć⁵⁷.

Zastosowanie tych metod było zgodne z § 2 *wpps*.

(dowód: akta kontroli str. 377-403, 483-492, 498, 502-504, 505-506, 507-570)

Skuteczność procesu uzdatniania wody był potwierdzana wynikami badań prowadzonych przez AQUA w ramach kontroli wewnętrznej, przez PPIS w ramach badań kontrolnych oraz sporządzanych rokrocznie ocenach obszarowych informacjach, w których PPIS stwierdzała, że woda dostarczana przez Spółkę odpowiadała warunkom *jwps2007* i *jwps2015*.

(dowód: akta kontroli str. 377-482, 498)

W latach 2013-2015 koszty uzdatnienia i doprowadzenia 1 m³ wody ujętej na ujęciu do uzyskania wymagań dotyczących jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi określonych w *jwps2007* i *jwps2015* dla poszczególnych SUW wynosiły w kolejnych latach odpowiednio:

- SUW Kobiernice (Soła II i Soła III) – 0,54 zł, 0,65 zł i 0,72 zł. Średnio 80 % tych kosztów stanowiły koszty ujęcia, 17% koszty osobowe i 3% koszty wydziałowe,
- SUW Wapienica (zbiornik Wapienica, Tartak i potok Żydowski) - 0,26 zł, 0,41 zł i 0,37 zł. Średnio 65% tych kosztów stanowiły koszty ujęcia, 23% koszty osobowe i 12% koszty wydziałowe;
- SUW Szczyrk - 1,18 zł, 1,31 zł i 1,21 zł. Średnio 54 % tych kosztów stanowiły koszty ujęcia, 42% koszty osobowe i 4% koszty wydziałowe;
- SUW Straconka (Miejskie 1 i Miejskie 2) – 2,45 zł, 1,55 zł i 1,88 zł. 100% kosztów stanowiły koszty ujęcia;
- SUW Wróblowice (Małe Kozy i Wróblowice) – 4.19 zł, 3,16 zł i 6,15 zł. 100% kosztów stanowiły koszty ujęcia;
- SUW Polna (Złota Rostoka) – 6,93 zł, 4,95 zł i 3,87 zł. 100% kosztów stanowiły koszty ujęcia;
- SUW Mikuszowice – 1,52 zł, 1,52 zł i 2,28 zł. 100% kosztów stanowiły koszty ujęcia;

(dowód: akta kontroli str. 571)

Nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych wartości przydatności wody do spożycia.

(dowód: akta kontroli str. 377-482, 498)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność jednostki kontrolowanej w badanym zakresie.

5. Wykonywanie obowiązków sprawozdawczo – informacyjnych dotyczących wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

Opis stanu
faktycznego

⁵⁵ Zbiornik Wapienica i potok Żydowski.

⁵⁶ Soła II i Soła III, Szczyrk, Straconka,

⁵⁷ Soła II i Soła III, Szczyrk, zbiornik Wapienica, potok Żydowski

5.1. Sporządzanie i przekazywanie sprawozdań dotyczących gospodarowania wodą przeznaczoną do spożycia przez ludzi.

Spółka realizowała obowiązki sprawozdawcze dotyczące korzystania ze środowiska w zakresie poboru wód i zgodnie z wymaganiami art. 286 ust. 1 *POŚ* przekazywała Marszałkowi Województwa Śląskiego - corocznie do dnia 31 marca następnego roku⁵⁸ - zbiorcze zestawienia informacji o zakresie korzystania ze środowiska oraz wysokości należnych opłat. Zestawienia były zgodne z wzorami załącznika nr 1 i tabelami A i B wyszczególnionymi w załączniku nr 3 do rozporządzeń Ministra Środowiska z 2009 r.⁵⁹ i 2014 r.⁶⁰ w sprawie wzorów wykazów zawierających informacje i dane o zakresie korzystania ze środowiska oraz o wysokości należnych opłat.

(dowód: akta kontroli str. 572-606)

Zgodnie z wymaganiami art. 285 ust. 2 *POŚ*, Spółka wpłacała na rachunek Śląskiego Urzędu Marszałkowskiego należności za kolejne lata okresu objętego kontrolą, w terminie do 31 marca następnego roku za rok poprzedni. Opłaty te wynosiły:

- za 2013 r. – 1 203 257,0 zł,
- za 2014 r. – 1 211 852,0 zł,
- za 2015 r. – 1 206 711,0 zł.

(dowód: akta kontroli str. 607-615)

Podane w ww. zestawieniach dane o ilości i jakości pobranej wody nie we wszystkich przypadkach były zgodne z ewidencją, o której mowa w art. 287 ust. 1 pkt 2 *POŚ*. Stwierdzone rozbieżności w tym zakresie dotyczyły opłat za 2013 r. i opisano je w dalszej części wystąpienia.

W latach 2013 – 2015 z trzech ujęć poddanych oględzinom według zestawień pobrano niżej wymienioną ilość wody:

- ogółem dla ujęcia wody powierzchniowej Soła II i Soła III odpowiednio 15 259 267⁶¹ tys. m³, 15 812 164 tys. m³ i 16 418 792 tys. m³ wody, w tym na cele zaopatrzenia ludności 11 459 709 tys. m³, 12 017 244 tys. m³ i 12 494 700 tys. m³ wody i na inne cele⁶² 3 799 558 tys. m³, 3 794 920 tys. m³ i 3 794 920 tys. m³,
- ujęcie wody podziemnej z ujęcia Mikuszowice odpowiednio 46 075⁶³ tys. m³, 42 504 tys. m³ i 27 241 tys. m³ wody. Całość na cele zaopatrzenia ludności w wodę.

(dowód: akta kontroli str. 207-271, 572-606)

Zastosowane w ww. wykazach jednostkowe stawki za pobór wody dla każdego roku przyjęto zgodnie z wartościami określonymi w załączniku nr 2, tabeli F do obwieszczeń Ministra Środowiska z 10 września 2012 r.⁶⁴, 13 sierpnia 2013 r.⁶⁵ i 18 września 2014 r.⁶⁶ w sprawie stawek opłat za korzystanie ze środowiska na lata 2013, 2014 i 2015. I tak:

- dla wody podziemnej ujęcia Mikuszowice za 2013 r. przyjęto stawkę 0,065 zł/m³, za 2014 r. - 0,067 zł/m³ i za 2015 r. - 0,068 zł/m³.
- dla ujęć Soła II i Soła III za 2013 r. dla wody powierzchniowej śródlądowej przyjęto stawkę - 0,039 zł/m³, za 2014 r. - 0,040 zł/m³ i za 2015 r. - 0,040 zł/m³.

Współczynniki różnicujące odpowiadały rodzajowi i przeznaczeniu pobieranej wody oraz zastosowanym metodom jej uzdatniania, określonym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 14 października 2008 r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska⁶⁷.

⁵⁸ Za rok 2013 w dniu 17 marca 2014 r., za rok 2014 w dniu 17 marca 2015 r. i za rok 2015 w dniu 8 marca 2016 r.

⁵⁹ Dz. U. Nr 97 poz. 816.

⁶⁰ Dz. U. z 2014 r., poz. 274, ze zm.

⁶¹ Informacje dotyczące 2013 r. przedstawiono po korekcie z 28 czerwca 2016 r.

⁶² Ilość wody pobranej na potrzeby własne Spółki takie jak płukanie sieci wodociągowej, potrzeby technologiczne SUW oraz straty wody w sieci.

⁶³ Informacja po korekcie z 28 czerwca 2016 r., którą opisano szczegółowo w sekcji Ustalone nieprawidłowości.

⁶⁴ MP z 2012 r., poz. 766.

⁶⁵ MP z 2013 r., poz. 729.

⁶⁶ MP z 2014 r. poz. 790.

⁶⁷ Dz. U. Nr 196 poz. 1217, ze zm.

Dla ujęcia podziemnego w Mikuszowicach - zgodnie z § 9 ust 5 pkt 1 tego rozporządzenia - zastosowano współczynnik 2, tj. ujmowana woda podlegała uzdatnieniu poprzez powolną filtrację i była dezynfekowana chemicznie podchlorynem sodu⁶⁸.

Dla ujęć powierzchniowych śródlądowych Soła II i Soła III - zgodnie z § 9 ust 6 pkt 3 ww. rozporządzenia - zastosowano współczynnik 1, tj. ujmowana woda podlegała uzdatnieniu poprzez powolną filtrację oraz dezynfekowana chemicznie podchlorynem sodu i fizycznie przez zastosowanie lamp ultrafioletowych.

(dowód: akta kontroli str. 579, 575, 585, 586, 597-598, 621, 623)

Informacje o ilości i jakości pobranej wody na ujęciach były zgodne z prowadzoną ewidencją na ujęciach oraz zapisami z urządzeń pomiarowych.

(dowód: akta kontroli str. 103-104,c 110-113, 264-265, 452)

Spółka nie była zobowiązana do sporządzania sprawozdania OS-3⁶⁹, natomiast stosownie do wymogów art. 30 pkt 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej⁷⁰ corocznie przekazywała do Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie sprawozdania M-06⁷¹, w terminie do 2 lutego roku następnego⁷².

(dowód: akta kontroli str.633-651, 652-658, 659-667)

Ilość pobieranej wody przez Spółkę ze wszystkich ujęć podana w sprawozdaniach M-06 była zgodna z ewidencją ilości wody pobranej.

(dowód: akta kontroli str.207a, 252, 261, 663-651, 652-658, 659-668)

Ustalona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W zbiorczym zestawieniu informacji o zakresie korzystania ze środowiska oraz wysokości należnych opłat za 2013 r. AQUA podała do Śląskiego Urzędu Marszałkowskiego w Katowicach nierzetelne informacje o wielkości poboru wody, w zaniżając jej ze wszystkich ujęć ogółem o 47.547 m³ (0,2 % pobranej wody⁷³). Na skutek tego zaniżono również wysokość opłaty za pobór wody łącznie o 1 723 zł⁷⁴ (0,14 % należnej kwoty ogółem⁷⁵).

Prezes Zarządu wyjaśnił, że podane wartości zostały błędnie wyliczone w wyniku błędnego kopiowania arkuszy i przyjęcie dla miesiąca grudnia 2013 r. takich samych danych jak w miesiącu czerwcu 2013 r. Po zsumowaniu całego roku we wszystkich wartościach poborów na ujęciach pojawiły się rozbieżności wynikające z podwójnego policzenia czerwca 2013 r.

W dniu 28 czerwca 2016 r. Spółka przeprowadziła korektę złożonego za 2013 r. zestawienia do Śląskiego Urzędu Marszałkowskiego, a 30 czerwca 2016 r. dokonała wpłaty na konto kwoty 2 051,00 zł, tj. ww. różnicy wraz z odsetkami⁷⁶.

W wyniku przeprowadzonej korekty informacje zawarte w zestawieniu za 2013 r. są zgodne z ewidencją pobranej wody i sprawozdaniem GUS M-06 za 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 207-271, 572-282, 607-609, 616-632)

5.2. Informowanie konsumentów, o jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

Opis stanu
faktycznego

5.2.1. W okresie objętym kontrolą Spółka posiadała zezwolenia na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę udzielone przez 16 gmin⁷⁷ i prawidłowo wypełniała obowiązki

⁶⁸ NaOCl związek o przedłużonej trwałości w celu zapobiegania wtórnemu skażeniu bakteriologicznemu wody podawanej odbiorcom.

⁶⁹ Sprawozdanie o gospodarowaniu wodą, ściekami i ładunkach zanieczyszczeń.

⁷⁰ Dz. U. z 2012 r., poz. 591 ze zm.

⁷¹ Sprawozdanie o wodociągach, kanalizacji i wywozie nieczystości ciekłych gromadzonych w zbiornikach bezodpływowych.

⁷² Sprawozdania przekazano w dniach 31 stycznia 2014 r., 30 stycznia 2015 r. i 27 stycznia 2016 r., tj. w terminach zgodnych z określonymi w rozporządzeniach Prezesa Rady Ministrów w sprawie określenia wzorów formularzy sprawozdawczych, objaśnień, co do sposobu ich wypełniania oraz wzorów kwestionariuszy i ankiet statystycznych stosowanych w badaniach statystycznych ustalonych w programie badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2013 (Dz.U. z 2013 r., poz. 1223), na rok 2014 (Dz.U. z 2014 r., poz. 415) i na rok 2015 (Dz.U. z 2015 r., poz. 561).

⁷³ W ewidencji wykazano 23 294 265 m³ pobranej wody.

⁷⁴ Wysokość opłaty za pobór wody podziemnej była niższa o 1 099,41 zł, a wysokość opłaty za pobór wody powierzchniowej śródlądowej była wyższa o 2 822,77 zł.

⁷⁵ Należna kwota wynosiła po korekcie wynosiła 1 204 980,14 zł.

⁷⁶ Kwota główna różnicy w wysokości 1 723 zł + odsetki w wysokości 328 zł.

⁷⁷ Udzielone przez następujące organy: Zarząd Miasta w Czechowicach – Dziedzicach decyzja z 23 września 2002 r., Prezydent Bielska – Białej decyzja z 13 czerwca 2003 r., Burmistrzowie; Szczyrku decyzja z 22 października 2003 r., Andrychowa decyzja z 27 czerwca 2003 r., Skoczowa decyzja z 18 lipca 2005 r., Kęt decyzja z 15 stycznia 2004 r., Wójtowie

informacyjne w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę wobec tych gmin zapisane w zezwoleniach.

Analiza przekazywanych informacji dla gmin Porąbki, Szczyrku i Miasta Bielska-Białej wykazała, że Spółka pisemnie informowała te gminy o jakości wody do spożycia przez ludzi w formie kwartalnych i rocznych informacji. Dane zawarte w tych dokumentach odpowiadały ustaleniom niniejszej kontroli.

(dowód: akta kontroli str. 669, 670-694)

- 5.2.2. Stosownie do § 20 ust. 1 *iwps2007* i § 23 ust. 1 *iwps2015*, Spółka zapewniała konsumentom prawo do uzyskiwania informacji o jakości wody podawanej do sieci i informowała ich o jakości podawanej wody na stronie internetowej Spółki⁷⁸, publikując aktualne⁷⁹ zestawienia wyników badań próbek wody dostarczanej przez AQUA z poszczególnych miejsc jej pobrania⁸⁰ oraz aktualne parametry twardości wody. Informacje te były zgodne z wynikami badań i ustaleniami niniejszej kontroli.

(dowód: akta kontroli str. 705-708)

W okresie objętym kontrolą do Spółki nie wpłynęły wnioski o udostępnienie w trybie ustawy o dostępie do informacji publicznej, informacji o jakości wody przeznaczonej do spożycia.

(dowód: akta kontroli str. 184, 188)

Nie stwierdzono przypadków odmowy udostępnienia informacji o jakości wody.

(dowód: akta kontroli str. 184, 188)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonej nieprawidłowości działalność w badanym obszarze.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁸¹ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Katowicach.

Katowice, dnia 4 lipca 2016 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach

Kontroler

Wiesław Pietrzyk

Starszy inspektor kontroli państwowej

Gmin; Buczkowice decyzja z 31 lipca 2003 r. i 20 sierpnia 2003 r., Wilkowice decyzja z 30 czerwca 2003 r., Jaworze decyzja z 14 stycznia 2003 r., 30 kwietnia 2004 r. i 7 października 2004 r., Kozy decyzja z 24 czerwca 2003 r., Jasienica decyzja z 6 stycznia 2003 r., Łodygowice decyzja z 11 września 2014 r., Bestwiny decyzja z 23 września 2003 r., Chybia decyzja z 4 grudnia 2002 r., Porąbki decyzja z 10 października 2003 r., Wilamowice decyzja z 8 kwietnia 2003 r. i 7 maja 2003 r.

⁷⁸ <http://www.aqua.com.pl>, w zakładce „Usługi-Usługi podstawowe - Jakość wody”

⁷⁹ Aktualizacja następowała raz w miesiącu.

⁸⁰ Ostatnia aktualizacja z badań przeprowadzonych w okresie od 5 do 27 maja 2016 r.

⁸¹ Dz. U. z 2015 r., poz. 1096 zm., zwanej dalej „ustawą o NIK”.

